

Havbruksforvaltning 2030

Et nytt forskningsprosjekt skal utrede og analysere relevante forvaltningsmodeller for havbruk i fremtiden.

Havbruksnæringen er en svært dynamisk næring. Evolusjon av sykdommer og parasitter, ny teknologi, endringer i markedene og debatten om hvem som skal få bruke kystsonen er forhold som krever stadig tilpasning. Dette gir behov for å vurdere endringer i forvaltningen av akvakulturnæringen og bruken av sjøarealene i kystsonen.

Fremtidens rammebetingelser

Analyser og innspill om framtidig havbruksforvaltning må baseres på noen ideer om hvordan fremtiden blir. For havbruksnæringen er det en rekke forhold som kan bli forandret.

For noen av disse vil det være relativt stor enighet om hvordan man forventer at utviklingen blir, gjerne basert på «tunge trender». Forhold som man er svært usikre på hvordan utviklingen blir for, og som potensielt kan ha stor betydning, omtaler man gjerne som jokere. Mange forhold vil selvsagt være mellom disse ytterpunktene.

Til sammen skaper dette stor usikkerhet om hvordan framtidens rammebetingelser blir for havbruksnæringen. I et forsøk på å analysere fremtiden, til tross for den store kompleksiteten, bryter man gjerne ned til noen utvalgte scenarier.

- Miljøforhold, parasitter og sykdom. - Vil store utfordringer i dag bli løst eller forverret i fremtiden, eller vil det dukke opp nye alvorlige problemer?
- Teknologisk utvikling – Vil man kunne ha oppdrettsanlegg tettere eller større anlegg, vil rotasjonshastigheten i sjø kunne økes, hva kan det bety med mer landbaserte eller offshore anlegg, mv?
- Sosial legitimitet og krav til oppdrettsnæringen - Kommer det enda sterkere krav og ønsker om refordeling av goder og byrder fra oppdrettsnæringen, eller krav om mer eller mindre lokal innflytelse?

Behov for mer kunnskap

En rekke nye virkemidler kan benyttes både i arealplanlegging og lokalitetsforvaltning. Noen kan påvirke hvordan prosessene gjennomføres, mens andre kan påvirke utfallet av prosessene, og noen begge deler. Ressursrente og tidsbegrensning på disposisjonsrett til lokaliteter er to slike virkemidler som særlig vil vurderes.

Hvilke krav kommunene kan sette i kystzoneplanleggingen som indirekte påvirker valg av tekniske løsninger og drift av oppdrettsanlegg har også kommet på dagsorden den siste tiden.

- Vi vil vurdere ulike typer krav og bruk av andre

Havbruksforvaltning 2030

virkemidler som forvaltningsaktører kan tenkes å stille, og bl.a. se hvordan det kan påvirke tilrettelegging for havbruk og omfordeling av lokaliteter. Prosjektet vil vurdere argumentene for og mot tidsavgrenset bruk av sjøområder, hvor krav om fleksibilitet må avveies mot behovet for langsiktige rammebetingelser. Vi vil få fram ulike relevante modeller for ressursrente, krav til bruk av sjøareal og tidsavgrensning av disposisjonsretten, sier prosjektleder Roy Robertsen i Nofima.

Spørsmålet om arealavgift eller en annen form for ressursrente beskatning har versert lenge, og er nå vedtatt innført av Stortinget. Vi vil vurdere ulike modeller og hvilke effekter de vil ha for næringen så vel som for kommunene og andre næringer og interesser.

Vi vil faglig vurdere konsekvensene, og undersøke hvordan ulike grupperinger vurderer ressursrente beskatning, kravsetting og tidsavgrensning. Hvordan ulike virkemidler og deres utforming kan slå ut vil måtte analyseres sammen med forskjellige modeller for arealplanlegging og lokalitetsforvaltning.

Det gjennomføres case-studier for å belyse nye tilnærminger til lokalitetsforvaltning, og foretas intervjuer med nøkkelpersoner fra næringen, deres organisasjoner og administrasjon på kommune og fylkesnivå, samt med sektormyndigheter.

Om prosjektet

Prosjektet er finansiert med 9,5 millioner kroner av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF), og involverer forskere fra matforskningsinstituttet Nofima, Universitetet i Stavanger, Universitetet i Tromsø og NTNU Samfunnsforskning.

Advokat Bjørn Sørgeard ved Arntzen de Besche deltar også i prosjektet, som ledes av Nofima.

Prosjektet avsluttes 30. juni 2020.

Fire delmål

Delmål 1: Regulering av produksjon:

Faglig vurdere ulike metoder for produksjonsregulering inkludert scenarier for hvordan produksjonen i fremtiden kan reguleres og på hvilke nivå reguleringen kan skje.

Delmål 2: Arealforvaltning:

Faglig vurdere ulike former for arealforvaltning inkludert hvordan gode metoder for planlegging av bruk og utnyttelse av sjøareal kan etableres. Vurdere hvilke krav som kan settes til drift av en lokalitet (inkludert tidsbegrenset tillatelse), og analysere konsekvenser av ulike alternativer for ressursrente.

Delmål 3: Områdesamarbeid:

Faglig vurdere ulike former for områdesamarbeid, og på bakgrunn av kost-/nytte-beregninger vurdere i hvilken grad dette kan brukes som et produksjonsoptimaliserende tiltak. Etablere kunnskapsgrunnlag for hvordan områdesamarbeid kan organiseres. Gjøre faglige betraktninger om næringen kan ta ansvar for slikt samarbeid, eller om det bør legges til forvaltningen.

Delmål 4: Samlet analyse:

Faglig vurdere utfordringer på tvers av hovedtemaene i prosjektet. Analysere hvordan de mest aktuelle scenariene og forvaltningsløsningene på de tre temaene vil kunne påvirke og samvirke med hverandre, som sammenfatter funn i delprosjektene.

Kontaktperson

Roy Robertsen

Seniorforsker
Epost: roy.robertsen@nofima.no
Telefon: +47 776 29 170

Matforskningsinstituttet Nofima driver forskning og utvikling for fiskeri-, havbruks- og matnæringene.

Tlf: 02140 | post@nofima.no | www.nofima.no